

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
torsdag 1. november 2018 kl. 10:30
i
Landbruksdirektoratet

Møtet ble hevet kl. 14.30

Til stede:	Björg Tørresdal, Vibeke Andersen, Kristin Taraldsrud Hoff, Ann-Elise Hildebrandt (vara for Jan-Egil Pedersen), Bjørn-Ole Juul-Hansen, Per Heringstad (vara for Trine Hasvang Vaag), Trond Reierstad, Arne Lofthus (vara for Ann Merete Furuberg), Lars Petter Bartnes og Sigrid Helland. Lars Fredrik Stuve møtte som observatør. I tillegg møtte Hilde-Kari Skarstein, Olaf Godli, Anders Huus og Erlende Stabell Daling under sak 91/18.
Forfall:	Jan-Egil Pedersen, Anne Jødahl Skuterud (vara kunne heller ikke møte), Trine Hasvang Vaag og Ann Merete Furuberg.
Fra Landbruksdirektoratet:	Jørn Rolfsen, Nina Strømnes Rodem, Elsebeth Hoel, Bjørn Skjeppe, Lise Wirstad Dynna, Hege Heiberg, Anders Leine, Mari Vengnes, Hans Peder Hvide Bang og Ida Louise Bjønness. I tillegg møtte Sigurd-Lars Aspesletten, Lars Folland og Taran Grefberg under sak 91/18.

Saksliste

083/18	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	3
084/18	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.....	5
085/18	Orientering fra markedsregulator.....	7
086/18	Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2018.....	9
087/18	Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2019.....	12
088/18	Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2019.....	19
089/18	Pels - Søknad om omdisponering av midler i 2018.....	25
090/18	Korn - Vurdering av behov for økt lagring av såkorn.....	27

091/18	Omsetningsrådets arbeid - en gjennomgang av regelverk og ordninger - status for arbeidsgruppene.....	35
092/18	Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet i møte 1. november 2018.....	37
093/18	Korn – Forslag til vedtekter og aksjonæravtale for OBK.....	40

Saksnr.: 083/18	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 18/74375-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak:

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter ble sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer.
Dokumentene er også lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Dagsorden I ble også sendt medlemmene per post.

Saksnr.: 084/18	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saksnr.: 18/74375-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 11. september 2018 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Saksnr.: 085/18	Sektor: Kjøtt, egg, korn og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.: 18/74375-3

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Kjøtt og egg Per Heringstad
- Melk Trond Reierstad

Presentasjonene er lagt ut på Jottacloud.

På grunnlag av spørsmål fra OR ga Lars Fredrik Stuve, som observatør, en kort muntlig orientering på markedssituasjonen på korn.

Saksnr.: 086/18	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2018	Saksnr.: 18/24963-9

Beskrivelse

Nortura har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for andre halvår 2018. Landbruksdirektoratet anbefaling er i tråd med forslaget. Endringene av satsene har primært grunnlag i endret lagerleie, håndteringskostnader og rente.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012, §§ 2 og 3, med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura 18. oktober 2018

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende satser for markedsregulering av egg for 2. halvår 2018:

<i>Reguleringstiltak og varegruppe</i>	<i>Satser i øre per kg 2. halvår 2018</i>
<u>Kjølelagring per uke</u>	
Egg	8,1
Heleggpulver	9,3
<u>Fryselagring per måned</u>	
Heleggmasse	18,1
Eggehvite	17,2

Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2018

Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren andre halvår 2018 er det ikke lagt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene sammenlignet med de foregående periodene. Med unntak av endring i rentesatsen, har endring av satsene primært grunnlag i endret lagerleie og håndteringskostnad.

Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Ved beregning av satser er Nortura SAs engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for andre halvår 2018 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 19,32	(19,32)
Heleggmasse	kr 36,49	(36,49)
Heleggpulver	kr 126,42	(126,42)
Eggehvite	kr 30,04	(30,04)

Priser for første halvår 2018 i parentes.

Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveining av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent per år. Landbruksdirektoratet har fastsatt rentene for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 1,51 prosent per år for andre halvår 2018. For første halvår 2018 var rentesatsen på 1,42 prosent per år.

Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner. Med egglageret høsten 2018 er det nødvendig for Nortura å leie annet lager i tillegg. Dette til en betydelig høyere pris enn prisen hos Cooling Partner. Nortura melder at det er vanskelig å skaffe lager med 8-12 grader C for eggene, og at de derfor har måttet akseptere en høyere lagerkostnad. Det er spesielt håndteringskostnadene som øker ved bruk av et eksternt lager. Dette forklarer Nortura er fordi det eksterne lageret har mindre erfaring med håndtering av egg enn det Cooling Partner har. Andelen på dette lageret anslår Nortura til å være 40 prosent av de lagrede eggene. Cooling Partner bygger ut lageret sitt nå og dette vil stå ferdig i 2019. Dette lageret vil ha større kapasitet og det vil derfor trolig ikke være behov for Nortura å leie lagerplass andre steder etter det.

Håndteringskostnaden for egg er kr 62,20 per pall (kr 54,50 for første halvår 2018) og fordeles på fire uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på fire uker. Det lagres ca. 630 kg egg på en pall. Lagerleien er kr 32,00 per pall per uke (kr 39,11 for første halvår 2018).

Lagerleien gir følgende lagringskostnader per kg egg per uke:

Håndtering:	6 220 øre/ 4/ 630 kg	= 2,5 øre per kg per uke
Lagerleie:	3 200 øre/ 630 kg	= 5,1 øre per kg per uke
Lagerkostnader per kg per uke:		= 7,6 øre per kg per uke

Kostnaden er redusert med 0,8 øre per kg per uke sammenliknet med første halvår 2018 i hovedsak på grunn av reduksjon i kostnader for lagerleien og en økning i håndteringskostnader.

Kjøle- og fryselagring

Satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering.

Sammenlignet med satsene for kjølelagring i første halvår 2018 er det foreslått en reduksjon på 0,8 øre per kg egg og en økning på 0,2 øre per kg for heleggpulver. For satsene for fryselagring er det også foreslått en økning. En økning på 0,3 øre per kg for heleggmasse og en økning på 0,2 øre per kg eggehvite.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke

Egg 8,1 øre per kg (8,9 øre per kg)

Heleggpulver 9,3 øre per kg (9,1 øre per kg)

Fryselagring per måned

Heleggmasse 18,1 øre per kg (17,8 øre per kg)

Eggehvite 17,2 øre per kg (17,0 øre per kg)

Satser for første halvår 2018 i parentes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Med det store lageret av egg som Nortura håndterer høsten 2018, er det nødvendig å leie et eksternt lager for omtrent 40 prosent av de lagrede eggene, mot 35 prosent forrige halvår. Lagerkostnaden ved å leie lager hos en eksternt aktør, som normalt ikke håndterer egg, har over tid økt. For dette halvåret har lagerkostnadene blitt noe redusert.

Håndteringskostnaden øker fortsatt, men grunnet økt mengde egg på eksternt lager har dette ført til en lavere enhetspris på lagerleien for andre halvår sammenlignet med første halvår.

Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis.

Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser i markedsreguleringen for egg andre halvår 2018.

Saksnr.: 087/18	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2019	Saksnr.: 18/62789-2

Beskrivelse

Nortura søker om fullmakt til å gjennomføre førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 1 000 tonn i 2019. Kostnaden ved full oppslutning om tiltaket vil ligge mellom 7,5 og 8,5 mill. kroner. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29.03.2012, § 2, jf. forskrift av 22.10.2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura 1. oktober 2018

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Rådets medlemmer ble gjort oppmerksom på at markedsregulator nå antyder at overskuddet av egg i 2019 kan bli 1 000 tonn høyere enn prognosen i september viser. Denne vurderingen kom etter at søknaden var sendt og sakspapirene til rådet utsendt. Det er derfor ikke tatt høyde for denne mulige økningen i saken

Vedtak

Førtidsslakting av verpehøns kan gjennomføres for å redusere eggproduksjonen med inntil 1 000 tonn i 2019.

Følgende vilkår gjelder for gjennomføringen av tiltaket:

1. Virkeområde
Førtidsslakting av høns er en frivillig ordning for eggprodusenter. Det er et av virkemidlene som kan benyttes for å regulere tilførslene av egg til markedet.
2. Forutsetninger
Ordningsen med førtidsslakting av høns gjelder i 2019 og omfatter slakting av høner før ordinær slaktealder. Det er en forutsetning at andre aktuelle virkemidler vurderes og utnyttes parallelt. Det er videre en forutsetning at Rådet for frivillig førtidsslakting (se pkt. 7) har vurdert markedet og anbefalt tidspunkt for igangsetting.

3. Avtale om førtidsslakting

Når kriteriene (se pkt. 4) er oppfylt, kan Nortura og produsent inngå gjensidig avtale om bruk av førtidsslakting i tråd med vurderinger foretatt av Rådet for frivillig førtidsslakting (se pkt. 7). Avtalen følger alminnelige avtalerettslige prinsipper.

4. Kriterier for deltagelse i ordningen

Følgende vilkår må være oppfylt for å delta i ordningen:

- Produsentene må i perioden for førtidsslakting ha dyr i alderen 58-75 uker.
- Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet.
- Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær slakteuke.

Produsenter som ønsker å delta i ordningen, melder seg på gjennom de respektive eggpakkerier.

Eggpakkeriet sender liste til Nortura med oversikt over:

- Navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene
- Ordinær slakteuke for innsettet
- Ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner
- Dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste seks ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet
- Dokumentasjon på at leveransene er opphørt
- Dokumentasjon på at hønene er avlivet skal inneholde faktura over kvantum levert til avliving

5. Kompensasjon

Kompensasjonen for produsenter som deltar i ordningen beregnes med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder (78 uker). Kompensasjonen kan gis for høner som avlives i perioden 58-75 uker. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting. Kompensasjonen beregnes ved at beregnet tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunktet og frem til ordinær slaktealder multipliseres med en sats fastsatt av Nortura, innenfor intervallet fra kr 7,50 til kr 8,50 per kg.

Deltakelse i ordningen forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum åtte ukers opphold frem til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder. Det gis ikke kompensasjon for planlagt slaktealder høyere enn 78 uker.

6. Administrasjon

Nortura administrerer førtidsslaktingen i henhold til dette vedtaket og beslutter hvilke produsenter som skal delta i ordningen. Nortura bekrefter i tillegg antall høns som er tatt ut til førtidsslakting.

Ved større oppslutning om ordningen enn det som er tilstrekkelig for å redusere eggproduksjonen med 1 000 tonn, skal Nortura legge til rette for en mest mulig lik fordeling av deltakelsen mellom de forskjellige pakkeriene sett i forhold til

andel av samlet innveing. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked.

7. Råd for frivillig førtidsslakting

Rådet for frivillig førtidsslakting etablert for gjennomføring av tiltaket i 2013 videreføres med to representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund og to representanter fra Nortura.

Rådet skal anbefale tidspunkt for igangsetting av tiltaket og omfang i henhold til, markedssituasjonen. Rådet skal avgi rapport om bruk av ordningen til Landbruksdirektoratet. Rapporten skal inneholde en fordeling av antall kilo egg tatt ut hos hver enkelt produsent.

8. Utbetaling

Nortura utbetaler kompensasjon til de produsenter som deltar i ordningen. Etter gjennomført førtidsslakting foretas et endelig oppgjør etter vedtak i Omsetningsrådet.

9. Kontroll

Produsenten og eggpakkeriet er forpliktet til å gi de opplysninger som Omsetningsrådet finner nødvendig for kontroll. Det kan være dokumentasjon av opplysninger gjennom leveringsavtale mellom eggprodusent og -pakkeri, avtale om bestilling av nytt innsett, dokumentasjon av at høner er levert til avliving, høner og slakteuke, med videre.

10. Tilbakebetaling

Ved mislighold av bestemmelsene som gjelder for førtidsslakting av verpehøns i 2019 kan utbetaling av kompensasjon stanses med øyeblikkelig virkning. Hvis utbetaling er foretatt, kan hele eller deler av kompensasjonsbeløpet kreves tilbakebetalt.

Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2019

I brev av 1. oktober 2018 søker Nortura SA Omsetningsrådet om fullmakt til å gjennomføre frivillig førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 1 000 tonn i 2019.

Norturas prognose i september viser et samlet overskudd for 2019 på 800 tonn egg. Overskuddet er en følge av økning i tilførslene på nærmere to prosent sammenlignet med 2017, mens engrossalget forventes å øke med en prosent neste år.

I 2017 ble det gitt fullmakt til å førtidsslake verpehøner med en effekt på totalt 1 000 tonn egg i 2018 (OR-møte 9. november 2017 sak 61/17).

Søknad om førtidsslakting for 2019

Grunnlaget for å søke om godkjenning av førtidsslakting er prognosen for 2019, som viser et overskudd på ca. 800 tonn egg. Markedsregulator vurderer egg situasjonen slik at det bør gis åpning for å kunne fjerne inntil 1 000 tonn av eggproduksjonen ved hjelp av førtidsslakting.

Søknaden har vært forelagt Råd for frivillig førtidsslakting (RFFF). Det er enighet om mengder og hovedtrekkene for ordningen.

Bruk av andre tiltak

I brevet skriver Nortura at førtidsslaktingen må kombineres med andre tiltak og nevner:

«I 2019 vil disse tiltakene benyttes for å regulere markedet:

- Utjevning av markedet ved å lagre råvare til eggprodukter og produsere lagringsdyktig plomme og heleggpulver.
- Utsatt slakting av verpehøner for å få mer egg mot høytider
- Tilpasning av tidspunkt for innsett
- Tettere oppfølging av produsentenes produksjonsplaner
- Tettere (daglig) kontakt for å ha oversikt over tilgjengelige egg i markedet
- Hyppigere henting av egg hos produsent
- Prioritering av egg i Matprat
Omsetningsrådet har de siste år bevilget 5 mill. kroner til Opplysningskontoret for egg og kjøtt / Matprat for ekstra satsing på egg.
- Salgstiltak
Nortura har den senere tid satset mer på marked- og salgsarbeid for egg. Kampanjen med egg og C-vitamin har hatt god respons.
- Prisforhold
Egg har lav priselastisitet, og eggforbruket blir normalt ikke særlig påvirket av en eventuell prisendring. Uavhengig av hvilke tiltak som iverksettes må egg næringen være forberedt på at en over tid må ha et prisnivå som bidrar til at produksjon og marked balanserer. I dette ligger at pris må benyttes som virkemiddel både for å få aksept for å gjennomføre tiltak og at prisen må settes på et nivå som ikke gir rom for nyetablering ut over det som markedet har avsetning for. Utvikling av egg fra driftsformer markedet etterspør har for tiden særlig fokus som premiss for prissetting.»

Bruk av førtidsslakting

Nortura skriver følgende om bruken av førtidsslakting for 2019:

«Eggmarkedet har klare etterspørselstopper rundt jul, påske, mai og delvis august, mens

produksjonen er tilnærmet stabil. Markedet for konsumegg må dekkes av ferske egg. Eggproduksjonen må dimensjoneres slik at den kan dekke behovet for konsumegg også i høysesongene. Det er i tråd med målsetningene for norsk landbruk om å dekke etterspørselen på hjemmemarkedet etter varer man har naturgitte forutsetninger for å produsere. Det vil også være krevende å dekke konsumeggmarkedet med importegg med tilfredsstillende kvalitet til etterspørselstopperne, da de landene som har tilnærmet samme salmonellastatus som Norge, Sverige, Danmark og Finland har det samme forbruksmønsteret som Norge.

Med ubalansen mellom tilførsler og salg oppstår det et utjevningsbehov gjennom året. For egg er hhv. førtidsslakting av verpehøner og eggproduktvirksomhet de viktigste virkemidlene for å balansere ut sesongsvingninger. Med dimensjonering av løpende produksjon opp mot etterspørselstopper er det da også samlet over året vanskelig å unngå noe overproduksjon.»

Gjennomføring av førtidsslaktingen

Nortura skriver at de ikke lenger slakter verpehøner, fordi utrangerte verpehøner ikke er etterspurt i markedet. Høner avlives i de fleste tilfeller på gården ved bruk av gasscontainer. Når denne metoden brukes varsles Mattilsynet, for at de skal ha muligheten til å kontrollere avlivingen. Dette selv om Mattilsynet ikke skal godkjenne dette tiltaket. Kadavre leveres oftest til Norsk Protein for destruksjon.

For 2018 er normal slaktealder 78 uker. Dette for å utnytte innsatte høner bedre. Vilklårene for førtidsslakting har omfattet avliving av hønene minimum tre uker og maksimum 20 uker før normal slaktealder. Nortura ønsker at dette videreføres slik at kompensasjon for førtidsslakting kan gis for høner som avlives i perioden 58-75 uker.

Nortura skriver at Råd for frivillig førtidsslakting vil vurdere markedet og anbefale tidspunkt for bruk av førtidsslakting.

Kompensasjon til eggprodusentene

Ordningen bygger på at eggprodusentene som førtidsslakter gis kompensasjon for tapte inntekter frem til ordinær slaktealder. Kompensasjonen beregnes ut fra hvor mye inntekter som bortfaller for hvert kilo egg som ikke blir produsert.

Norturas beregning av nødvendig kompensasjon per kg egg

Vekta etter andel av hver produksjonsform			
Miljøinnredning	23 %		
Frittgående	77 %		
Økologisk	0 % (inngår i frittgående)		
			Per avliva høne
Dødelighet til 78 uker, %	4,9		
Eggvekt, g	65,8		
Ytelse, kilo egg/høne/uke	0,404		
Eggpris, kr/kg		kr 15,62	
Tapt egginntekt			kr 6,31
Fôropptak, gram fôr/høne/dag	115		
Fôrpris	kr 4,04		
Spart førkostnad			kr 3,25
Tapt egginntekt - spart førkostnad			-kr 3,06
Diverse variable kostnader	kr 0,29	50 %	kr 0,15
Tapt dekningsbidrag per høne per uke			-kr 2,91
Tapt dekningsbidrag per kilo egg			-kr 7,21
Nødvendig kompensasjon per kg egg			kr 7,20

Norturas beregning for 2019 viser at tapt dekningsbidrag ved ikke å ha noe eggproduksjon er kr 7,20 per kg egg. Diverse variable kostnader har Nortura satt til 50 prosent da de mener at bare en andel er reell innsparing, siden noen kostnader er lavere mot slutten av innsettet. Nortura har forutsatt at dødeligheten er 4,9 prosent.

Nortura understreker at det er svært viktig å oppnå tilstrekkelig oppslutning om førtidsslaktning i perioder den iverksettes. Kompensasjonen må derfor være rimelig. Kompensasjonssatsen har de siste årene vært fastsatt innenfor et intervall, og denne fleksibiliteten har i henhold til Nortura vist seg å ha god effekt. Fastsettingen av sats i ulike perioder vil drøftes i Råd for frivillig førtidsslaktning.

Nortura anbefaler at kompensasjonssatsen for 2019 fastsettes i intervallet fra kr 7,50 til kr 8,50 per kg egg, en justering fra kr 8,00 til kr 9,00 i kvoten for 2018. Ved full oppslutning vil kostnaden ved tiltaket ligge mellom 7,5 og 8,5 mill. kroner. For tiltaket i 2018 ble kostnadene beregnet til opp mot 9,0 mill. kroner ved reduksjon i produksjonen tilsvarende 1 000 tonn egg.

Vilkår for produsentene og dokumentasjon av avliving

Dokumentasjonen for omfanget av avliving på gården i stedet for på et slakteri må være både sikker og enkel. Siden kompensasjonen er knyttet til tapt overskudd per kilo egg, er det potensiell eggleveranse en trenger å sannsynliggjøre. Eggpakkeriene har de senere årene dokumentert dette med en oversikt over eggleveransene for de siste fire ukene. Nortura anbefaler nå, som i fjor, at kompensasjonen tar utgangspunkt i eggleveransene de siste seks ukene. Dette fordi det gir mer korrekte tall for uttak. Det er kontrollerbart ved at pakkeriene har arkivert avregningene for levering av egg. Eggpakkeriet må videre bekrefte at eggleveransen de siste seks ukene har vært normale eller representative for det aktuelle innsettet. I tillegg må eggpakkeriet bekrefte at leveransen har opphørt. Det kreves dessuten at det dokumenteres med faktura for hvilket kvantum verpehøner som faktisk er avlivet, og

at eggproduksjonen ikke bare omsettes på en annen måte.

Nortura foreslår at vilkårene for tiltaket i 2018 videreføres ved at hønene slaktes minimum tre uker og maksimum 20 uker før normal slaktedato. Dette vil si at hønene kan slaktes fra de er 58 til de er 75 uker. I dette ligger det en mulig fleksibilitet her som kan bidra til bedre oppslutning og effekt. Forlenget periode innebærer i seg selv ikke en kostnadsøkning. Kostnaden er avhengig av hvor mye ordningen benyttes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Markedsreguleringen skal primært håndtere temporære overskuddssituasjoner, selv om det i den siste perioden har tendert i retning av mer permanent overskudd. Prognosen Nortura har lagt frem fra september 2018 indikerer at overskuddet for 2019 blir omtrent av samme størrelse som det som er tatt ut over førtidsslaktingen for 2018. Det er for 2019 prognosert en total produksjon for egg på ca. 64 800 tonn. 1 000 tonn, som er ønsket kvote for førtidsslakting for 2019, utgjør 1,5 prosent av den totale produksjonen.

Etter Landbruksdirektoratets vurdering har Nortura iverksatt flere tiltak for å redusere overproduksjonen av egg, både på produksjons- og salgssiden. Spesielt viktig er fokuset på verdien av norsk, trygg og sunn mat. Som konkludert i sak 67/14 fra OR-møte 12. desember 2014, er det behov for et visst overskudd i markedet for å dekke etterspørselen etter norske konsumegg under forbrukstoppene. Av reguleringsvirkemidler benyttes lagring og skillevirksomhet for å ta unna noe av dette overskuddet. Ordningen med å bruke førtidsslakting for å jevne ut eggproduksjonen gjennom året, er en relativt rimelig ordning, og har den fordelen at den fjerner overskuddet før det oppstår. Regelverk inkludert kostnadsvurderinger er basert på de samme prinsippene som tidligere. Sammenliknet med kalkyle for 2018-kompensasjonen, er beregnet tap i dekningsbidrag per kilo egg i 2019 0,50 kroner per kg lavere. Dette skyldes i hovedsak en lavere eggpris og høyere fôrpris, som betyr mer spart på fôrkostnadene.

Landbruksdirektoratet tilrår at Omsetningsrådet forhåndsgodkjenner forelagt søknad om frivillig førtidsslakting i 2019.

Saksnr.: 088/18	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2019	Saksnr.: 18/58584-2

Beskrivelse

Fastsettelse av satser for prisnedskrivning ved salg av meieriprodukter til spesialmarkeder i 2019.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-6 fastsatt av Omsetningsrådet 1. desember 2009 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Tine SA datert 26. september 2018.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter følgende satser for prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter til spesialmarkeder i 2019:

Yoghurt	kr	5,50	per kg
Hvitost	kr	25,00	per kg
Smør	kr	0,00	per kg
Smelteost	kr	0,00	per kg

Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2019

Tine SA foreslår satser ved salg av meieriprodukter til spesialmarkeder i 2019 i brev av 26. september 2018. Tine foreslår uendrede satser for yoghurt og ost, mens de foreslår å sette satsen for smør til null.

Beregning

I henhold til §4-6 i retningslinjene for markedsregulering av melk og melkeprodukter kan det ytes prisnedskrivning i forbindelse med salg av visse norske melkeprodukter til spesialmarkeder. Følgende varegrupper er omfattet av ordningen; yoghurt, smør, ost og smelteost. Det gis prisnedskrivning etter en sats per kg for solgt vare.

Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innen-lands og salgspriiser markedsregulator benytter i spesialmarkeder. For å vurdere markedsregulators forslag har Landbruksdirektoratet for ost benyttet tyske priser og vurdert disse i forhold til markedsregulators forslag til satser. For yoghurt har Landbruksdirektoratet benyttet gjennomsnittlig cif importpris på fruktyoghurt.

Omfanget av ordningen i 2017

De totale kostnadene til prisnedskrivning i spesialmarkeder utgjorde i 2017 5 991 605 kroner. Det ble utbetalt prisnedskrivning på grunnlag av et salg på totalt 484 589 kg. Kvantaene fordelte seg slik:

Fordeling av prisnedskrivning på produkter i 2017, kg

Yoghurt	197 876
Hvitost	173 486
Smør	113 227
Smelteost	-

Sammenlignet med 2016 er total prisnedskrivning økt med om lag 0,5 mill. kroner. Salget totalt er økt med i overkant av 15 000 kg, eller 3 prosent. Salget av yoghurt og ost har økt, mens salget av smør er redusert med nær 50 prosent sammenlignet med 2016. Informasjon om salg til spesialmarkeder i 2018 vil først foreligge våren 2019, etter at oppgaven for 2018 er sendt inn.

Tines forslag

I brev fra Tine datert 26. september kommer Tine med forslag til satser og begrunnelser for forslagene.

For ost og yoghurt mener Tine at markedssituasjonen ikke har endret seg vesentlig fra i fjor. På denne bakgrunn foreslår Tine å opprettholde satsene for ost og yoghurt på samme nivå som i år.

For smør mener Tine at det ikke vil være over overskudd av fett på det innenlandske markedet i 2019, og Tine foreslår derfor å redusere satsen til null.

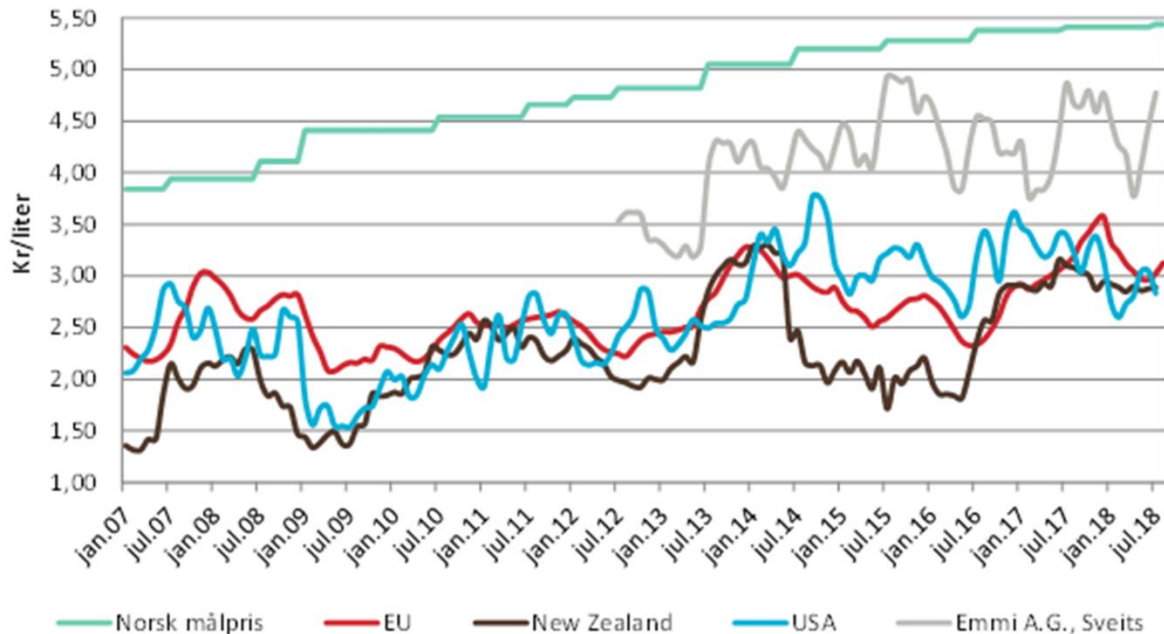
Landbruksdirektoratets vurdering

Omsetningsrådets arbeidsutvalg signaliserte i 2007 at satsene for prisedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder ikke bør økes, men beholdes stabile eller reduseres. Satsene ble økt for både yoghurt, hvitost og smør i 2016, etter flere år med uendrede satser, mens satsene for 2017 og 2018 er uendret sammenlignet med 2016.

Verdensmarkedsprisene på meieriprodukter var historisk sett høye i 2007. I 2008 ble prisene betydelig redusert, og de holdt et svært lavt nivå i 2009. I perioden fra 2009 til 2014 steg prisene. I 2015 og 2016 ble prisene igjen redusert, mens de steg de siste månedene av 2016 og i 2017. I 2018 er prisene noe lavere enn i 2017, og de er lavere enn i 2007 og 2014. Figuren under viser FAOs månedlige matvareindeks og prisindeks for meierivarer. Prisindeks for meierivarer er sammensatt med bakgrunn i priser på forskjellige meieriprodukter som ost, smør, helmelkspulver og skummetmelkpulver. Skummetmelkpulver har de siste årene vært preget av lav pris, mens det motsatte har vært tilfelle for smør. Selv om indeksen nå ikke er høyere enn i 2007 og 2014, så har smørprisene de siste to årene vært høyere enn i 2007 og 2014.

Prisen på melk som produsenter får fra selskaper i EU og fra Fonterra i New Zealand er redusert i første halvdel av 2018, sammenlignet med 2017, jf. figuren under.

Pris til produsent på melk i forskjellige land og norsk målpris frem til august 2018, kilde internasjonale priser: www.milkprices.nl

Landbruksdirektoratet har undersøkt Tines listepriser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og sammenlignet med salgspriser markedsregulator benytter i spesialmarkeder, jf. retningslinjene. Siden konkurranseflaten for produkter til spesial-markeder også er verdensmarkedets priser, har vi gjort en vurdering av hva spesial-markedene kan kjøpe tilsvarende varer for på verdensmarkedet.

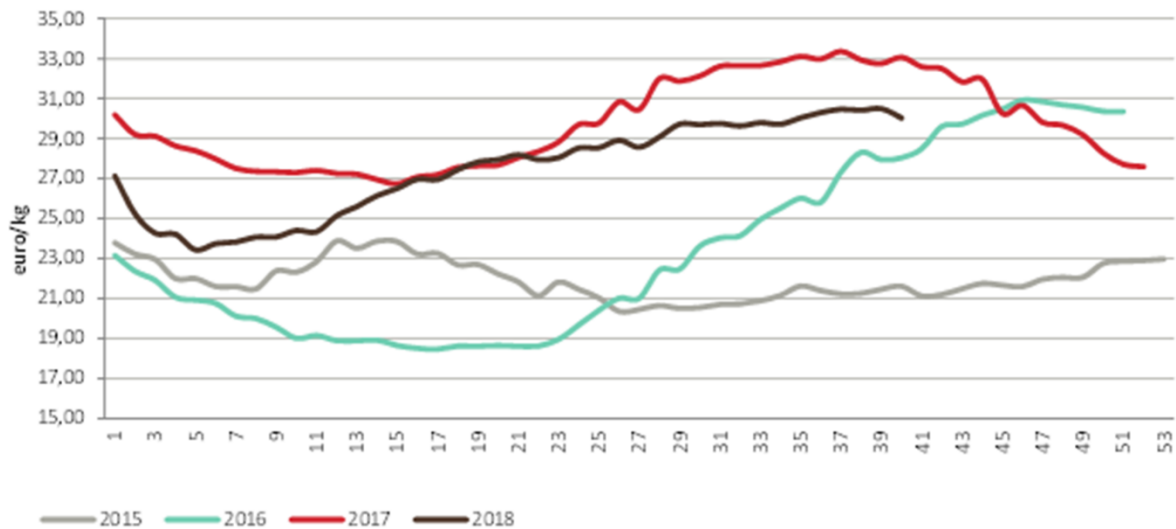
Ost

Satsen for hvitost har vært uendret på 25 kr per kg siden 2016. Tine foreslår å videreføre satsen på samme nivå også i 2019.

Prisene på gouda i Tyskland så langt i 2018 er lavere enn i tilsvarende periode i 2017, men høyere enn i tilsvarende periode 2016 for de markedene Landbruksdirektoratet følger med på.

Landbruksdirektoratet har fått dokumentasjon fra Tine som viser at prisforskjellen mellom norsk pris og verdensmarkedspris for tysk gouda er større enn 25,00 kr per kg, som er Tines forslag til sats for 2019. Landbruksdirektoratet foreslår derfor at Tines vurdering om at det er nødvendig å opprettholde satsen for ost på dette nivået støttes.

Grafen under viser utviklingen i prisen på tysk Gouda foregående år og hittil i 2018.

Engrospris på gouda fra Tyskland, kilde: www.milchwirtschaft.de

Yoghurt

Satsen for yoghurt har vært uendret på 5,50 kr per kg siden 2016. Tine foreslår å videreføre satsen på samme nivå også i 2019.

For yoghurt kan en ikke følge prisutviklingen på verdensmarkedet på samme måte som for skummetmelkpulver, ost og smør, siden pris på yoghurt ikke noteres på børs. Landbruksdirektoratet har derfor sett på gjennomsnittlig cif importpris ved import til Norge, og brukt denne som en referansepris på verdensmarkedets pris. Gjennomsnittlig cif importpris for import av fruktyoghurt på kapittel 4 i tolltariffen var på 19,66 kr per kg i 2017, mens den var på 19,37 kr per kg i 2016. De første åtte månedene av 2018 var tilsvarende cif importpris på yoghurt på 20,30 kr per kg.

Etter Landbruksdirektoratets vurdering er forskjellen mellom norsk pris og pris på verdensmarkedet større enn foreslått sats på 5,50 kr per kg. Landbruksdirektoratet mener derfor at satsen på yoghurt kan anbefales i tråd med Tines forslag.

Smør

Tine foreslår at satsen settes til null i 2019 fordi det ikke vil være overskudd av melkefett på det innenlandske markedet i 2019. Dette er tilsvarende som i perioden 2013–2015. I denne perioden ble satsen for smør satt i null, fordi det ikke var overskudd av melkefett på det innenlandske markedet. I en slik markedssituasjon kan det argumenteres for at det ikke er hensiktsmessig å bruke omsetningsmidler for å få avsetning på smør til spesialmarkeder. Landbruksdirektoratet viser til at markedsregulator må søke å gjennomføre markedsreguleringen til lavest mulig kostnad, og støtter dermed dette forslaget.

Smelteost

Satsen for smelteost ble satt til null i 2009 og har ikke vært endret etter dette tidspunkt. Det er ikke omsatt smelteost innenfor ordningen i 2017. Tine foreslår ingen endringer i satsen for smelteost for 2019. Landbruksdirektoratet har ingen bemerkninger til dette.

Konklusjon

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette Tines forslag til satser for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder i 2019.

Tabellen under viser en oversikt over satsene i 2015, 2016, 2017, 2018 og foreslåtte satser for 2019.

Satser for prisnedskrivning ved salg av meieriprodukter til spesialmarkeder, kr/kg

	2015	2016	2017	2018	2019
	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg
Yoghurt	4,25	5,50	5,50	5,50	5,50
Hvitost	18,00	25,00	25,00	25,00	25,00
Smør	0,00	5,00	5,00	5,00	0,00
Smelteost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Saksnr.: 089/18	Sektor: Pels	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Pels - Søknad om omdisponering av midler i 2018	Saksnr.: 17/62335-9

Beskrivelse

Norges Pelsdyrslag (NPA) hadde planlagt å sette i gang ny forskningsaktivitet på dyrehelse og dyrevelferd, i samarbeid med Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU) i 2018. Det er avsatt 400 000 kroner til aktiviteter på dette området i budsjettet for dette året.

Etter den såkalte Jeløy plattformen, tar regjeringen sikte på å fremme en lovproposisjon til Stortinget om forbud mot peldyrhold med en avviklingsperiode for eksisterende produsenter fram til årsskiftet 2024/2025. Med bakgrunn i disse signalene, mener NPA at det i år ikke har vært grunnlag for å igangsette ny langsiktig forskningsaktivitet. NPA ber på dette grunnlaget om å få omdisponere midlene til andre prosjekter.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008, med hjemmel i lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Vedlegg

Brev fra NPA, datert 16.10.2018 Omsetningsavgift Norges Pelsdyrslag

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det godkjennes en omdisponering av inntil 400 000 kroner fra planlagte forskningsprosjekter innen dyrehelse og dyrevelferd i 2018. Inntil 150 000 kroner kan benyttes til arbeid med fôrrelaterte forhold. Inntil 250 000 kroner kan benyttes likt på hver av hovedpostene faglig opplysningsvirksomhet overfor produsent, sykdomsbekjempelse og overvåkning samt dyrevelferd.

Pels - Søknad om omdisponering av midler i 2018

I henhold til budsjettet for anvendelse av pelsskinnavgiften i 2018, planla Norges Pelsdyrslag (NPA) å sette i gang ny forskningsaktivitet på dyrehelse og dyrevelferd i samarbeid med Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU). Det er avsatt 400 000 kroner til aktiviteter på området i budsjettet for 2018.

Etter den såkalte Jeløy plattformen, tar regjeringen sikte på å fremme en lovproposisjon til Stortinget om forbud mot peldyrhold med en avviklingsperiode for eksisterende produsenter fram til årsskiftet 2024/2025. Med bakgrunn i disse signalene, mener NPA at det i år ikke har vært grunnlag for å igangsette ny langsiktig forskningsaktivitet. NPA ber på dette grunnlaget om å få omdisponere midlene til andre prosjekter.

NPA skriver i sin søknad om omispnering av midler i 2018:

«NPA har i år videreført samarbeidet med Felleskjøpet knyttet til utprøving av oppbløtt tørrfôr til rev og mink samt gjennomført enkelte fôrrelaterte undersøkelser. Tørrfôr er et alternativ som er spesielt aktuelt i vinterhalvåret og for produsenter som er lokalisert langt fra anlegg for fôrproduksjon og andre pelsdyroppdrettere. Praktiske, reproduksjonsmessige og velferdsmessige forhold er vurdert.

Styret i Norges Pelsdyrslag drøftet i møte 4. september forskningsaktivitet og pkt. 5 i budsjett for anvendelse av pelsskinnavgift. Vi ber med bakgrunn i styrets vedtak om at inntil kr 150 000 av midlene i budsjettpost 5 kan benyttes til arbeid med fôrrelaterte forhold og at kr 250 000 fordeles likt på hovedpostene faglig opplysningsvirksomhet ovenfor produsent, sykdomsbekjempelse og overvåkning samt dyrevelferd.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Etter Landbruksdirektorates vurdering, er utprøving og siden innføring av tørrfôr som en mulig næringskilde for dyr som bor på farmer som ligger avsides til vil kunne være av stor økonomisk betydning for den enkelte pelsdyrbonde og er således et viktig prosjekt.

Formålet med pelsskinnavgiften er å bygge opp under faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Faglige tiltak overfor produsent, sykdomsbekjempelse og overvåkning samt dyrevelferd ligger innenfor det det kan brukes penger til. Landbruksdirektoratet tilrår at inntil 400 000 kroner i ubrukte midler kan overføres til de omsøkte aktivitetene.

Saksnr.: 090/18	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Korn - Vurdering av behov for økt lagring av såkorn	Saksnr.: 18/38189-6

Beskrivelse

I møtet mellom statsråd Jon Georg Dale og faglagene den 23. juli, ble det utarbeidet en liste over tiltak for å avhjelpe situasjonen forårsaket av tørken. Blant annet ber Landbruks- og matdepartementet Omsetningsrådet gjøre en vurdering av om markedsregulator bør bygge opp et beredskapslager for såkorn.

I Omsetningsrådets møte den 23. august ble det vedtatt at sekretariatet legger fram et forslag til svar til LMD i Omsetningsrådets møte den 2. november (flyttet til 1. november). Sekretariatet har skrevet en vurdering som et grunnlag for et svar fra Omsetningsrådet.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Norske Felleskjøp 17. august 2018

Brev fra Strand Unikorn 8. oktober 2018

Brev fra Felleskjøpet Agri 10. oktober 2018

Forslag til vedtak

Leder gis med utgangspunkt i denne innstillingen og rådets merknader til dette, fullmakt til å besvare departementets brev av 23. juli 2018.

Møtebehandling

Etter forslag fra leder ble det fremmet et nytt punkt 1 til vedtak. Med denne endringen ble forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Omsetningsrådet mener det ikke er juridisk grunnlag i omsetningsloven for å innføre en ordning* i Omsetningsrådets regi. Omsetningsrådet mener det mest hensiktsmessige er å justere og styrke dagens ordning.
2. Leder gis med utgangspunkt i denne innstillingen og rådets merknader til dette, fullmakt til å besvare departementets brev av 23. juli 2018.

*En ordning med beredskapslagring av såkorn

Korn - Vurdering av behov for økt lagring av såkorn

Den langvarige tørken og varmt vær medførte avlingssvikt over store deler av landet i høst. I møte mellom statsråd Jon Georg Dale og jordbrukets organisasjoner den 23. juli 2018 ble det enighet om en liste med tiltak for å avhjelpe konsekvensene.

Omsetningsrådet mottok brev fra Landbruks- og matdepartementet samme dag, hvor man ber rådet foreta en vurdering av om det er behov for at markedsregulator bygger opp større såkornlager. Frist for oversendelse til departementet var 1. november 2018, men er etter telefonkontakt med Landbruks- og matdepartementet utsatt til etter behandling i Omsetningsrådets møte den 1. november 2018.

I Omsetningsrådets møte den 23. august vurderte Omsetningsrådet det dithen at dette er problemstillingen som krever en utredning av et relativt begrenset omfang. Sekretariatet ble bedt om å fremlegge et forslag til svar til LMD hvor prinsipiell, praktiske og juridiske sider vurderes, til novembermøtet.

Den etterfølgende teksten er sekretariatets vurdering av saken, som grunnlag for Omsetningsrådets svar til LMD.

Vurdering av behovet for økt lagring av såkorn

Omsetningsrådet viser til LMDs brev av 23. juli 2018 hvor departementet ber Omsetningsrådet gjøre en vurdering av *om det er behov for at markedsregulator bygger opp større såkornlager* (vår utheving).

Slik Omsetningsrådet ser det, har denne problemstillingen både juridiske, prinsipielle og praktiske sider som må vurderes.

De juridiske sidene er hvorvidt Omsetningsloven hjemler bruk av omsetningsavgift til beredskapslagring. Hvis ja, eller dersom Omsetningsloven endres eller annen hjemmel brukes, reises det en rekke prinsipielle og praktiske problemstillinger.

Omsetningsrådet har tilnærmet seg saken ved å la sekretariatet gjøre en vurdering og utarbeide et utkast til et brev til møtet 1. november. I arbeidet er det innhentet innspill fra markedsregulator og fra de tre aktørene som i dag søker om tilskudd for beredskapslagring av såkorn over eksisterende ordning. Landbruksdirektoratet har mottatt innspill fra Norske Felleskjøp (NFK), Strand Unikorn og Felleskjøpet Agri. Videre er det brukt statistikk og informasjon fra saksbehandling av prisnedskrivningstilskudd og beredskapslagring i Landbruksdirektoratet og fra rapporten fra en felles arbeidsgruppe bestående av Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, NHO Mat og Bio og Norske Felleskjøp, avlevert desember 2010 «Rammevilkår for norsk såkornproduksjon – Vurdering av aktuelle forbedringer». I jordbruksoppgjøret 2011 ble partene enige om å innføre "et tilskudd for beredskapslagring av såkorn på 60 øre per kg for overlagret såkorn innenfor en bevilgning på 3,5 millioner kroner", jf. Prop. 126 S (2010–2011).

Vi gir først en kort introduksjon til dagens marked for såkorn, deretter forskrift for beredskapslagring av såkorn av 30. oktober 2012 nr. 1020 og summerer raskt opp hovedpunktene i innspillene vi har fått fra aktørene før vi gir en juridisk, prinsipiell og praktiske vurdering av forslaget.

Dagens marked for såkorn

Det trengs i dag omlag 70 000 tonn såkorn til dagens kornarealer. Av dette er omlag 55 000 tonn sertifisert og de resterende er leierenst og eget rensset korn.

Markedet for såkorn er fordelt ca. 70 % / 30 % mellom FK Agri og Strand Unikorn, foruten

noen små kvantum fra Fiskå og FKRA. Det er m.a.o. flere kommersielle aktører som forsyner det norske markedet med såkorn. Dette skjer i et nært samarbeid med Graminor, Mattilsynet, NIBIO, Kimen Såvarelaboratorium AS og Norsk Landbruksrådgiving. Dette gjøres for å sikre best mulig tilgang til sertifisert såvare som er egnet for norske forhold og som bidrar til at de norske matmelmøllene og kraftfôrindustrien får de kvalitetene som de etterspør.

Såkornhandlerne gjør kontrakter med kornprodusenter om produksjon av såkorn. Det er strenge krav til produsentene for å få inngå denne typen avtaler (krav til floghavrefrie jorder mm.). Kravene er fastsatt i forskrift om såvarer av 13. september 1999 nr. 1052, hvor også krav til godkjenning av såkornhandler, omsetning mm. er hjemlet.

Nedenfor følger noen tabeller som i grove trekk viser omfanget og sammensetningen av markedet for såkorn. Den første tabellen viser hvordan norsk såkorn fordeler seg på leierenet og innkjøpt såkorn.

Innkjøp og leierenet norsk såkorn fra 2011 (kg)

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Leierenet såkorn	11 805 877	9 097 971	8 472 323	9 848 009	10 827 880	7 804 796	8 026 304
Innkjøpt av såkornforreningene	48 134 140	54 504 906	55 198 976	62 792 958	60 118 680	64 530 416	56 969 373
Totalsum	59 940 017	63 602 877	63 671 299	72 640 967	70 946 560	72 335 212	64 995 677

Kilde: Landbruksdirektoratet

Fordelt på de fire store kornartene, fordeler innkjøpet av norsk såkorn seg som dette:

Innkjøpt såkorn fra norske produsenter

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Hvete	11 667 740	14 423 975	14 133 008	17 962 656	18 955 866	16 319 081	14 686 471
Rug					1 800		
Bygg	25 963 148	28 588 283	29 890 421	32 021 194	27 028 535	30 192 468	29 416 435
Havre	10 503 252	11 492 648	11 175 547	12 809 108	14 132 479	18 018 867	12 866 467
Totalsum	48 134 140	54 504 906	55 198 976	62 792 958	60 118 680	64 530 416	56 969 373

Kilde: Landbruksdirektoratet

I år med mangel på norsk sertifisert såkorn kan såvareforretningene søke Mattilsynet om bruk av vare med redusert spireevne.

Markedet suppleres med import i perioder hvor tilgangen på norsk har vært lav. Import av såkorn er for de fire store kornartene på egne tollvarenummer, og man har dermed god oversikt over importert mengde. Tollsatsen for såkorn administreres ved behov, med hjemmel i § 24 i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer av 22. desember 2015. Dette gjøres i all hovedsak i form av generelle tollnedsettelse. Tollsats og hvilke arter tollnedsettelsen gjelder fastsettes av Landbruksdirektoratet etter prognoser for norsk produksjon og forbruk. Tabell nedenfor viser import fordelt på kalenderår de siste årene (t.o.m. september 2018).

Importert såkorn (kg)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Hvete/spelt	1 451 257	1 425 855	59 202	154 900	316 325	226 267	3 629 052
Rug	80 400	544 700	1 067 894	1 024 837	822 572	270 750	242 728
Bygg	6 559 443	592 338	196 416	43 792	114 222	261 128	4 509 030
Havre	3 837 943	5 213 390	4 230 931	176 750	3 334 400	90 537	1 431 264
Totalsum	11 929 043	7 776 283	5 554 443	1 400 279	4 587 519	848 682	9 812 074

*t.o.m. september 2018 kilde: SSBs handelsstatistikk

Importen foretatt i 2018 er betydelig høyere, selv etter årets første ni måneder, enn for de fem foregående år totalt sett, særlig for hvete. I følge såkornhandlerne er det knapp tilgang og høye priser i de landene som det er mest aktuelt å kjøpe fra, dvs. Sverige, Finland og Tyskland. Importen gjenspeiler et dårlig norsk avlingsår for såkorn i 2017.

Salg av såkorn

Hver høst innhenter Landbruksdirektoratet salg av såkorn fordelt på art og sort. Det skiller her ikke på norsk og import.

Salg av såkorn – norsk og import

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018*
Såkornsalg totalt	54 437	56 028	49 939	49 567	55 642	54 254	57 590

Kilde: Landbruksdirektoratet

Det er fire bedrifter som rapporterer inn såkornsalg, men det er FK Agri og Strand Unikorn som er de store. Tallene viser at det er noenlunde samsvar mellom innkjøp til og salg fra såkornforretningen, noen år over, andre år under.

Dagens forskrift

Dagens ordning for beredskapslagring er hjemlet i Forskrift om beredskapslagring av såkorn av 30. oktober 2012 nr. 1020.

Tilskudd kan gis til såvareforretninger som overlagrer korn til bruk neste sesong. Tilskudd gis for overlagret beholdning, dvs. lagerbeholdning per 30. juni av vårkorn innenfor 25 % av et beregningsgrunnlag (§ 3). Beregningsgrunnlaget er gjennomsnittlig salg av vårkorn de siste tre årene som først er redusert med 5 prosent.

Tilskuddet beregnes med grunnlag i bestemmelser om satser fastsatt i Jordbruksavtalen, post 77.12. Satsen og bevilgningen har vært på henholdsvis kr 0,60 per kg og kr 3,7 mill. per år siden 2014. Dersom omsøkt og søknadsberettiget kvantum korn er større enn hva bevilgningen gir rom for, reduseres enhetssatsen, slik at bevilgningsrammen holdes.

Dersom man tar utgangspunkt i en snittberegning for salg av såkorn (vårkorn) på 48 tonn tonn, gir det en beregning av tilskuddsberettiget såkorn som følger:

(A) Beregningsgrunnlag	Gjennomsnitt av siste 3 års salg av vårkorn	48 000 tonn
(B) Normallager	Kommersielt lager som er såvarefirmaenes ansvar – 5 prosent fratrukk (§ 3).	- 2 400 tonn
(C) Grunnlag for beregning av støttet	A – B	= 45 600 tonn
(D) Mengde det kan gis støtte for	25 prosent av (C)	= 11 400 tonn
Mengde bevilgningen gir støtte til iht. Jordbruksavtalen	3, 72 mill kr / 0,60 kr/kg	6 200 tonn

Som det framgår av tabellen over er rammen mindre enn hva prinsippet i forskriften tilsier. Erfaring viser også at lageret i praksis er større enn det bevilgningen gir rom for.

Forskriften gjelder ikke høstkorn da størsteparten av høstkornet selges og brukes samme året som det er høstet. Det er normalt et salg av høstkorn i størrelsesorden 4 000-7 000 tonn. Salgstallene for såkorn i tabell over inkluderer høstkorn.

Dagens tilgang

Lageret per 30. juni 2018 var for landet sett under ett mindre enn 6 200 tonn. Basert på søknader om tilskudd for beredskapslagring for såkorn for sesongen 2017/2018, vil bevilgningen være tilstrekkelig i år, men de tre foregående årene var lageret større enn hva budsjettammen tilsa.

Oppsummering av innspill fra såkornhandlere og Norske Felleskjøp

Norske Felleskjøp

Norske Felleskjøp (NFK) har i lang tid arbeide for å få gjennomslag for å styrke såkornberedskapen i Norge og er enig i at beredskapen må styrkes. NFK anbefaler Omsetningsrådet om å legge til grunn at såvareberedskap må videreføres og styrkes under Jordbruksavtalen.

NFK mener at beredskapslagring av såkorn ikke ligger innenfor formålet med markedsreguleringen.

NFK påpeker at det å gjøre såkornlager til en del av markedsreguleringen for korn, dvs. ikke være en del av jordbruksavtalesystemet, innebærer en prinsipiell endring i hvem som bærer det økonomiske ansvaret for beredskapslagring. NFK mener at beredskapslagring av såkorn er et statlig ansvar som fortsatt må være en del av jordbruksavtalesystemet som i dag.

NFK understreker at såkornforretningene utover å rullere og tømme såkorn, har tatt på seg ansvar for import, søknad om dispensasjon fra såvareforskriften om spirekrav for å supplere i underskuddssituasjoner og lagring på egen risiko.

I høringsinnspill til Prop. 1 S (2018-2019) anbefaler NFK at ambisjonsnivået for såkornlageret heves til 40 prosent av årsbehov.

Strand Unikorn

Strand Unikorn (SU) støtter at det ses nærmere på mulighetene for økt finansiering av beredskap av såkorn, men stiller seg tvilende til at dette best håndteres gjennom oppbygging av beredskapslager i regi av markedsregulator.

SU påpeker at vi de siste årene ved flere anledninger har hatt nytte av beredskapslageret vi har her i landet. Strand Unikorn påpeker at økende klimautfordringer må forventes å øke behovet for beredskap og supplering. SU vurderer et lager på oppimot 50 prosent av gjennomsnittlig omsetning de siste tre årene som fornuftig.

SU mener at såkornlager bør ligge hos såkornforretninger med egen såkornproduksjon og dermed være en del av varestrømmen som i dag. Det sikrer i følge Strand Unikorn rullering, såkornkvalitet, reduserer risiko og er en kostnadseffektivt måte å håndtere lager på. Videre er den foreslåtte endringen konkurransemessige uheldig i flg. SU. De påpeker også at økt lagring vil medføre at lagerkapasiteten må bygges ut og med det følger økte kostnader.

Felleskjøpet Agri

Felleskjøpet Agri (FK Agri) mener at beredskapsordning for såkorn er et tiltak som støtter opp under norsk kornproduksjon og dermed indirekte bygger opp under viktige overordnede prinsipper i norsk landbrukspolitik, og at en beredskapsordning bør ha en stabil finansiering over jordbruksavtalen eller som bevilgning direkte fra Landbruks- og matdepartementet.

FK Agri påpeker de positive effektene ved større beredskapslager av såkorn: bedre tilgang til egnete sorter, mindre risiko for uønskede organismer og floghavre, redusert transport,

oppretholde kompetanse og verdiskaping i såkornavlen, redusert spredning av frøoverførte sykdommer gjennom omsetning av ikke-sertifisert såkorn og ikke minst økt dyrking av de sortene som virkelig prefereres.

FK Agri påpeker at ordningen i dag bidrar til formålet, men ikke i tilstrekkelig grad, fordi ordningen er underfinansiert. FK Agri påpeker at to parallelle ordninger for såkorn er unødvendig komplisert og ikke forenklende, og at det vil medføre en del kostnadsdrivende utfordringer å bygge opp såkornlager på siden av dagens varestrøm.

Landbruksdirektoratets juridiske vurdering

Omsetningsloven definerer rammen for rådets kompetanse. Utgangspunktet for vurderingen er omsetningsloven § 11 første ledd, hvor det heter at avgiftsmidlene som kommer inn iht. omsetningsloven «vert styrde av [Omsetnings]rådet». Pengene «kan berre nyttast etter vedtak» av Omsetningsrådet «til å fremja umsetnaden av vedkomande varor».

Spørsmålet er om beredskapslagring av såkorn er et tiltak som «(...) fremja[r] umsetnaden av vedkomande varor». Det er naturlig å forstå lovens ordlyd dithen at tiltaket effektivt må bidra til formålet «å fremja» omsetningen jf. ordet «til» og dette vilkåret må forstås strengt jf. ordet «berre».

Ordlyden «kan berre nyttast» er altså streng. Formuleringen tilsier at tiltak som ligger i yttergrensen for lovens ordlyd, dvs. tiltak som ikke klart «fremjar umsetnaden» bare kan omfattes av markedsreguleringen dersom det foreligger klare holdepunkter for en slik tolkning. Det er gode grunner for en streng tolkning. Det er primærprodusentene (bonden) selv som gjennom avgiftsbelagte landbruksprodukter finansierer markedsreguleringen. Lovens formulering sørger f.eks. for at Omsetningsrådet ikke kan utvide ordningen til også å ivareta allmenne samfunnsoppgaver.

Beredskapslager av korn og kornprodukter har tidligere vært betraktet som en samfunnsoppgave. Tidligere har Norge hatt ordninger for bl.a. beredskapslagring av korn, mel, kraftfôr og såkorn. Disse lagringene var tidligere regulert i kornforsyningsloven av 22. juni 1928 nr. 27, (§ 13), dvs. en annen lov enn omsetningsloven. Beredskapslagring av såkorn ble etter kornforsyningsloven statlig finansiert, uten bidrag fra omsetningsavgiften. Da kornforsyningsloven ble opphevet i forbindelse med gjennomgangen av den nasjonale beredskapen i St. meld. nr. 17. (2001 – 2002), «Samfunnssikkerhet – veien til et mindre sårbart samfunn», ble det ikke lagt noen føringer om at denne oppgaven skulle overføres til Omsetningsrådet. I dag ivaretas beredskapslagring for såkorn gjennom forskrift om beredskapslagring av såkorn av 30. oktober 2012 nr. 1020. Ordningen finansieres over jordbruksavtalen. Forskriften har som formål «å bidra til tilstrekkelig forsyning av såkorn om våren ved tilskudd til lagring av såkorn mellom kornsesonger». Forskriften er hjemlet i jordloven § 18 som gjennomfører overføringer av tilskudd over jordbruksavtalen, finansiert over statsbudsjettet. Disse omstendigheter tilsier at beredskapslager av såkorn har et annet formål enn å fremme omsetningen i omsetningslovens forstand, nemlig nasjonal beredskap, og at dette også har vært gjeldende politikk over lang tid.

Det kan innvendes at å ha beredskapslager for såkorn vil være en forutsetning for å overhode kunne dyrke korn i en krisesituasjon, og at slike beredskapslager dermed (riktignok indirekte) vil bidra til omsetningen i en slik situasjon. Dette argumentet kan imidlertid nyttes for alle innsatsvarer som bidrar til kornproduksjonen, f.eks. diesel, skurtresker osv. Videre må det fastholdes at hovedformålet med beredskapslagre av såkorn, vil være nasjonal beredskap, ikke omsetning. Synspunktet bidrar likevel til at det tolkningsresultatet som direktoratet kommer til nedenfor, er forbundet med noe tvil.

Det kan også bemerkes at såkorn ikke er en reguleringsvare. Omsetningen av varen fra primærprodusenter er relativt begrenset. Det pålegges ikke noen omsetningsavgift for

denne varen og det settes heller ingen regulert pris. Det kan derfor hevdes at varen i seg selv ikke er en del av markedsreguleringen. Vi finner parallelle ordninger i de andre sektorene, som f.eks. rugeegg og livdyr.

Selv om man skulle komme til at beredskapslager ligger innenfor loven og dermed innenfor Omsetningsrådets kompetanse, kan det fremholdes at rådet i sin skjønnsmessige vurdering av spørsmålet, bør være forsiktig med å påføre primærprodusenter ytterligere avgifter som ikke klart gir disse merinntekter gjennom en utvidelse av markedsordningen. Dette ligger imidlertid utenfor den juridiske vurderingen i denne omgang å ta stilling til dette.

Det kan oppsummeres at et tiltak for økt lagring av såkorn, står i et anstrengt forhold til formålet i omsetningsloven. I en slik situasjon bør Omsetningsrådets egen tolkning av loven tillegges stor vekt, etter Landbruksdirektoratets vurdering. Dette følger av Rt-1975-603 (Swingball) som sier at domstolene i saker som har innslag av skjønn, skal være tilbakeholdende med å overprøve forvaltningens tolkning av eget kompetansegrunnlag. Sett på bakgrunn av at Omsetningsrådet er sammensatt slik at landbruket har flertall i rådet, tilsier dette at rådets eget skjønn ved tolkning av loven tillegges atskilling vekt ved bedømmelsen om hvorvidt markedsreguleringsordningen skal utvides, og dermed belaste primærprodusentene med økt omsetningsavgift.

Landbruksdirektoratets juridiske vurdering er (under tvil) at beredskapslagring av såkorn er et tiltak som ikke «(...)fremja[r] umsetnaden av vedkomande varor» jf. omsetningsloven § 11. Tiltaket ligger dermed utenfor Omsetningsrådets kompetanse. Siden resultatet er forbundet med tvil, bør det, etter direktoratets vurdering, imidlertid legges stor vekt på hvordan et samlet Omsetningsråds tolker loven. Dette kan åpne for et annet resultat.

Prinsipiell vurdering

Det er ut fra overstående juridiske vurderingen fra Landbruksdirektoratet, vanskelig for å se at beredskapslagring er innenfor Omsetningsrådets kompetanseområde.

Selv om man skulle komme til at beredskapslager ligger innenfor loven, innebærer det en prinsipiell endring i beredskapsarbeidet ved at det blir primærprodusenten som betaler for en samfunnsoppgave. Såvareforretningene og NFK stiller seg alle skeptisk til dette og peker på at beredskapslagring bør vurderes som en samfunnsoppgave og være et statlig ansvar. De er samstemt om at gjeldende ordningen bør styrkes gjennom midler over Jordbruksavtalen, og at dagens ordning er underfinansiert. Det påpekes at bevilgningen har vært uendret siden 2012.

Det har ikke kommet signaler om at markedet for såkorn ikke fungerer, verken horisontalt eller vertikalt. Å etablere et beredskapslager av såkorn under markedsregulator vil være å regulere et marked som i dag fungerer etter kommersielle og konkurransenøytral prinsipper. Beredskapslagringen som den er i dag, påvirker ikke konkurransen og har oppslutning i bransjen. I bransjen er man samstemt om utforming og virkemåte.

Det kan selvfølgelig argumenteres for at ordningen skal utformes på en måte som ikke er konkurransevridende, som føringen er for utforming av markedsregulering ellers, men man vil fort kunne få en komplisert ordning som er lite tilpasset markedet. Under dagens ordning er såkorn en del av ordinær varestrøm, og man får således naturlig rullert lageret.

Norske Felleskjøp vurderer det dit at finansieringen over jordbruksavtalen har medvirket til mindre bruk av eget korn som såkorn. Bruk av eget korn i stort omfang undergraver økonomien i foredlingen av nye sorter. Et eksempel på viktigheten av foredling er de to siste årenes værforhold, som på hver sin måte, viser hvor avhengig vi er av sortsutvikling i takt med vær og klima.

Det kan argumenteres med at man har markedsregulatorer på en rekke andre varer, og det gir en god samfunnsmessig nytteverdi i kraft av stabilisering av priser osv. Forskjellen for såkorn er at man har en vare som skal være innsatsfaktor til primærprodusenten, ikke til industri eller forbruker. Dette markedet har samvirkeorganisasjonene og private aktører betjent etter bedriftsøkonomiske prinsipper. Det vises her til paralleller i andre sektorer, som rugeegg og livdyr, som det også ble gjort under den juridiske vurderingen.

Praktisk vurdering

Det er på det nåværende tidspunkt ikke hensiktsmessig å skissere ut i detalj hvordan en ordning hvor markedsregulator tar hånd om store deler av beredskapslagringen skal utformes, men vi vil eksemplifisere noen praktiske utfordringer som vil kunne oppstå og kostnader knyttet til disse:

Markedsregulator er ikke kornkjøper eller såvareforretning

I dag er det bare virksomheter som er godkjente såvareforretninger som kan drive innkjøp og salg av såkorn. Norske Felleskjøp, som markedsregulator, er ikke kornkjøper eller såvareforretning. Det kan omgås ved at markedsregulator ikke selv er kjøper/lagrer såkorn, men legger ut beredskapslagring av såkorn på anbud, f.eks. etter de samme prinsippene som ved overlagering og omdisponering av matkorn ved markedsubalanse. Markedsregulator må likevel opparbeide og vedlikeholde kompetansen om markedskunnskapen om såkorn og en rekke administrative oppgaver.

I økonomiske termer er dagens ordning en liten ordning, og det er ikke hensiktsmessig med to ordninger

Det er 3,7 mill. kroner i bevilgningen i dag. Det er i den store sammenheng en liten ordning, og det å bygge opp to parallelle ordninger vil med stor sannsynlighet være unødvendig kostnadskrevende med hensyn til rapportering, lagerhold mm.

Foreslåtte ordning kan synes mer statisk og mindre markedstilpasset enn dagens ordning

Dersom man bygger opp et eget beredskapslager av såkornlager, i tillegg til dagens ordning, er det vanskelig å se for seg at man kan holde alle sortene som i dag tilbys i det «nye» beredskapslageret. Man må antageligvis peke ut noen «beredskapsorter». Men et såkornlager er avhengig av rullering. Enkelte år kan spireevnene være betydelig redusert selv etter et år, mens andre ganger kan spireevnene holde seg godt i 3-4 år. En mer statisk ordning, som man kan se for seg at den nye ordningen kan bli, kan både føre til mer svinn og mindre sortstilpasset utvalg enn dagens ordning.

Oppsummering

Strand Unikorn, Felleskjøpet Agri og Norske Felleskjøp, er enig i at beredskapslagring av såkorn kan og bør styrkes.

Landbruksdirektoratets juridiske vurdering er at beredskapslagring av såkorn tvilsomt er innenfor Omsetningsrådets kompetanse og prinsipielt er en oppgave som tilfaller staten å finansiere.

Det er Landbruksdirektoratets anbefaling at dagens ordning bør styrkes og/eller justeres framfor å etablere en tilleggsordning administrert av markedsregulator.

Saksnr.: 091/18	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Omsetningsrådets arbeid - en gjennomgang av regelverk og ordninger - status for arbeidsgruppene	Saksnr.: 17/41657-52

Beskrivelse

Leder for arbeidsgruppene har ansvar for å rapportere til ORs møter. Arbeidsgruppenes ledere deltar i møtet og gir en muntlig orientering. Det er levert korte statusrapporter som ligger som vedlegg.

Hjemmel**Forutsetninger****Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Gjennomgangene fra gruppelederne tas til orientering.

Omsetningsrådets arbeid - en gjennomgang av regelverk og ordninger - status for arbeidsgruppene

Skriftlige rapporter fra lederne av gruppene er mottatt sekretariatet og ligger ved som egne vedlegg. Rapportene er unntatt offentlighet, jf. Lov-2006-05-19-16, §15,1. ledd.

Saksnr.: 092/18	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet i møte 1. november 2018	Saksnr.: 18/20591-3

Beskrivelse

Som et ledd i å effektivisere arbeidet delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010. Fullmakten ble videreført til Landbruksdirektoratet fra 01.07.2014, jf. vedtak i sak 51/14.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og Omsetningsrådets vedtak i sak 49/10.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet tas til orientering.

Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet i møte 1. november 2018

Oversikt over delegerte saker til møtet 1. november 2018.

Sak nr.	Arkivsak	Tittel
25/18	18/51334-2	Reguleringslagring av eple 2018 Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner GrøntProdusentenes Samarbeidsråds søknad om reguleringslagring av inntil 1 000 tonn epler kl. 1 av sortene rød Gravenstein, Lobo, K. Schneider, Elstar, rød Aroma, vanlig Aroma og Rubinstep i 2018.
26/18	17/63027-17	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mars og april 2018, Nortura Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mars og april 2018, og utbetaler 2 465 541,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder: Salg av eggehvite kr 2 112 547,00 (218 464 kg) Eggehvite til standardisering kr 352 994,00 (36 504 kg) Totalt kr 2 465 541,00 (254 968 kg)
27/18	17/63027-23	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mai og juni 2018, Nortura
		Vedtak: "Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mai og juni 2018, og utbetaler 3 191 322,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder: Salg av eggehvite kr 2 783 712,00 (287 871 kg) Eggehvite til standardisering kr 407 610,00 (42 152 kg) Totalt kr 3 191 322,00 (330 023 kg)

28/18	17/63027-26	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for juli og august 2018, Nortura						
		<p>Vedtak:</p> <p>"Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i juli og august 2018, og utbetaler 2 499 832,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 2 087 593,00 (234 561 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 412 239,00 (46 319 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 499 832,00 (280 880 kg)</td> </tr> </table>	Salg av eggehvite	kr 2 087 593,00 (234 561 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 412 239,00 (46 319 kg)	Totalt	kr 2 499 832,00 (280 880 kg)
Salg av eggehvite	kr 2 087 593,00 (234 561 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 412 239,00 (46 319 kg)							
Totalt	kr 2 499 832,00 (280 880 kg)							
29/18	17/63027-16	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mars og april 2018, DAVA Foods Norway AS						
		<p>Vedtak:</p> <p>Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mars og april 2018, og utbetaler 336 419,30 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 336 419,30 (34 790 kg)</p>						
30/18	17/63027-21	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mai og juni 2018, DAVA Foods Norway AS						
		<p>Vedtak:</p> <p>Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mai og juni 2018, og utbetaler 299 421,88 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 299 421,88 (30 964 kg)</p>						
31/18	17/63027-27	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for juli og august 2018, DAVA Foods Norway AS						
		<p>Vedtak:</p> <p>"Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i juli og august 2018, og utbetaler 203 541,22 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 203 541,22 (22 870 kg)"</p>						

Saksnr.: 093/18	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 01.11.2018	Tittel: Korn - Forslag til vedtekter og aksjonæravtale for OBK	Saksnr.: 18/73599-2

Beskrivelse

Norske Felleskjøp (NFK) ber OR godkjenne, før behandling i generalforsamling, endringer i aksjonæravtale og vedtekter for Opplysningskontoret for brød og korn (OBK). Endringene kommer som følge av at Baker- og konditorbransjens landsforening (BKLF) trekker seg ut som eier og Lantmännen Cerealia AS ønsker å komme tilbake som eier. Dette krever endringer i selskapets vedtekter og aksjonæravtale.

Landbruksdirektoratet har bedt om en prosessvurdering fra advokat, som er vedlagt saken.

Med unntak av forslag om en formuleringsendring, har ikke direktoratet innvendinger i saken.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 pkt. 1 fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober.2008 med hjemmel i omsetningsloven § 11.

Forutsetninger

Vedlegg

E-post fra Norske Felleskjøp av 19. oktober 2018, med forslag til revidert aksjonæravtale og vedtekter for OBK.

Notat fra Haavind av 25. oktober 2018, «Erklæring vedrørende erverv av egne aksjer»

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner at BKLF AS selger sine 20 aksjer til Lantmännen Cerealia AS og at OBK selger 5 av sine aksjer til Lantmännen Cerealia AS, til sammen 25 aksjer.
2. Omsetningsrådet godkjenner omtalte forslag til endringer i vedtektene for Opplysningskontoret for brød og korn AS.
3. Omsetningsrådet godkjenner omtalte forslag til endringer i aksjonæravtalen for Opplysningskontoret for brød og korn AS, med følgende endring:

Nytt punkt 2 andre ledd, siste kulepunkt endres til:

«-Eksterne – en representant og en vararepresentant som velges på fritt grunnlag blant de som ikke er aksjeeiere»

Korn - Forslag til vedtekter og aksjonæravtale for OBK

Opplysningskontoret for brød og korn (OBK) er et aksjeselskap. Aksjeporteføljen i OBK er på 200 aksjer, hver pålydende 500 kroner. Frem til 1. januar 2012 var aksjene fordelt på Norske Felleskjøp SA (NFK), Baker- og Konditorbransjens Landsforening (BKLF), Goman Bakeriene Holding AS (Goman), Lantmännen Cerealia AS, Norgesmøllene AS og Norkorn. Fra 1. januar 2012 trakk Lantmännen Cerealia seg ut av OBK og ga sine aksjer (25 stk) vederlagsfritt til OBK.

Etter dette eide OBK 25 aksjer tilsvarende 12,5 prosent av samtlige aksjer. NFK meddelte da at ifølge OBKs revisor kan et aksjeselskap selv bare eie inntil ti prosent av aksjene og må kvitte seg med det overskytende antall innen to år. OBK tilbød derfor mot slutten av 2013 BKLF/Goman å overta fem aksjer tilsvarende 2,5 prosent av totalantallet. BKLF/Goman aksepterte tilbudet og overtok aksjene vederlagsfritt fra 1. januar 2014, og ble eier av i alt 55 aksjer. OBK satte som forutsetning for overdragelsen at BKLF/Goman gir disse videre vederlagsfritt dersom det melder seg nye eiere.

På grunn av ny aksjefordelingen mellom eierne ble nye vedtekter og aksjonæravtale godkjent av Omsetningsrådet 11. april 2014, før endelig vedtak i generalforsamlingen.

I april 2016 foreslo styrene i BKLF og OBK å overføre de resterende 20 aksjene i OBK til BKLF AS. Styret i NFK godkjente de foreslåtte endringene, før Omsetningsrådet fattet endelig vedtak om å godkjenne overføringen jf. sak 052/16.

Da budsjettet for 2018 ble vedtatt, ønsket BKLF å trappe ned sitt engasjement i OBK, jf. sak 086/17 «Opplysningskontoret for brød og korn AS. Budsjett 2018». BKLF tilbakeførte i denne forbindelse 55 av aksjene sine til OBK og beholdt 20 aksjer, slik at aksjeandelen var i samsvar med det beløpet de ønsket å bidra med i finansieringen av OBK for i 2018 – kr 286 666 – og styreplass i OBK ble sikret.

For 2019 har BKLF besluttet å bidra med kr 10 000 til finansieringen av OBK. Dette er for lite til å kunne sitte som aksjonær etter gjeldende aksjonæravtale, som krever at aksjonærene må bidra til finansieringen av OBK tilsvarende sin eierandel i selskapet. BKLF går dermed ut som aksjonær i OBK fra årsskiftet 2018/2019. Samtidig kommer Lantmännen Cerealia tilbake som eier og vil kjøpe 25 av aksjene i OBK. Etter dette vil da OBK sitte som eier av 50 aksjer.

Tabellen viser aksjefordeling mellom eierne i ulike perioder.

Aksjefordeling mellom eierne av OBK, antall aksjer. Prosentandel i parentes					
Aksjefordeling	Før 1. januar 2012	2012 og 2013	Fra 1. januar 2014	Fra 15. september 2016	Forslag til vedtak
NFK	75 (37,5)	75 (37,5)	75 (37,5)	75 (37,5)	75 (37,5)
BKLF/Goman	50 (25,0)	50 (25,0)	55 (27,5)	75 (37,5)	0
Norgesmøllene	25 (12,5)	25 (12,5)	25 (12,5)	25 (12,5)	25 (12,5)
Norkorn	25 (12,5)	25 (12,5)	25 (12,5)	25 (12,5)	25 (12,5)
OBK	0	25 (12,5)	20 (10,0)	0	50 (25,0)
Lantmännen Cerealia	25 (12,5)	0	0	0	25 (12,5)
Sum	200 (100)	200 (100)	200 (100)	200 (100)	200 (100)

Norske Felleskjøp legger frem utkast til endringer i aksjonæravtale og vedtekter i e-post av 19. oktober 2018, og ber Omsetningsrådet vurdere om de kan godkjenne disse, før saken skal til behandling i ekstraordinær generalforsamling.

Landbruksdirektoratets vurdering

Et aksjeselskap er i sin helhet eid av aksjonærene, med generalforsamlingen som øverste organ. Vedtektene er et offisielt dokument som registreres i Foretaksregisteret og gjelder utad, jf. foretaksregisterloven § 3-1 nr. 1.

Vedtektene må være utformet i henhold til aksjelovens regler og legger derfor begrensninger for hvilke bestemmelser vedtektene kan inneholde.

Aksjonæravtalen er en privatrettslig avtale aksjonærene imellom som ikke registreres i Foretaksregisteret. I avtalen kan det derfor legges inn bestemmelser som gir rettigheter for utenforstående, som Omsetningsrådet. I sak 11 den 7. desember 2006 forutsatte Omsetningsrådet en endring i aksjonæravtalen for at det skulle kunne anvendes midler fra fondet for omsetningsavgift på korn. Aksjonæravtalen ble endret i tråd med disse forutsetningene.

Det er nedfelt i aksjonæravtalen at aksjeoverføringer og endringer i vedtekter og aksjonæravtale skal godkjennes av Omsetningsrådet før de legges fram for selskapets generalforsamling.

Etter at saken er behandlet i Omsetningsrådet er planen å legge fram nye vedtekter og aksjonæravtale for en ekstraordinær generalforsamling i OBK i begynnelsen av desember. Her vil nytt styre vil bli valgt og prosess for oppdatering av strategiplan vil starte umiddelbart. Forslaget til reviderte vedtekter og aksjonæravtale er iht. dette.

Aksjeoverføringer

Lantmännen Cerealia AS var aksjeeier i OBK fra oppstarten, til de trakk seg ut 1. januar 2012, jf. tabell over. Det norske selskapet inngår i Lantmännen-konsernet, som er eid av 25 000 svenske gårdbrukere. De har kun én aksjeeier, Lantmännen ek ser. Lantmännen presenterer seg på sine hjemmesider som «..et landbrukskooperativ, som er ledende i Norden innenfor jordbruk, maskineri, bioenergi og matvarer». Lantmännen har korn som basisprodukt. Selskapet har virksomhet i 20 land og omsetter for 40 milliarder svenske kroner i året.

Omsetningsrådet har tidligere lagt vekt på at det er viktig at eierskapet fortrinnsvis bør bestå av de sentrale aktørene. Med Lantmännen Cerealia tilbake, som en av de to store aktørene i norsk matkorn- og –melindustri, synes positivt. Videre er eierforholdet mellom de som representerer primærprodusenten og industrien opprettholdt, og direktoratet foreslår at OR godkjenner omtalte aksjeoverføring, i form av at grunnlaget for å kunne tildele OR-midler framover er ivaretatt.

Innhenting av erklæring fra advokat om vurdering av prosess og dokumenter

Det har vært gjentatte endringer i eierskap og ifølge aksjeloven stilles det strenge krav til bl.a. kjøp av egne aksjer. I den forbindelse bad vi Norske Felleskjøp om det utarbeides en erklæring fra advokat som kort beskriver prosessen (prosessnotat) og de dokumentene som foreligger (dokumentvurdering), og hvor det tydelig fremgår at advokaten har vurdert prosessen og dokumentene, og finner dette forsvarlige og i overensstemmelse med aksjeloven. Erklæringen fra Haavind av 25. oktober 2018 følger vedlagt og konkluderer med at prosessen m.m. er i tråd med aksjeloven.

Endringer i vedtektene

Hvem som eier aksjene (§ 4) er foreslått fjernet. Det er ingen krav i aksjeloven om at dette skal framgå av vedtektene. Direktoratet har ingen merknader til forslag til endringer av vedtektene, forutsatt at aksjonæravtalen vedtas.

Endringer i aksjonæravtalen

Endringer i parter (pkt. 1):

- BKLF AS strykes
- Lantmännen Cerealia AS og Opplysningskontoret for brød og korn AS føres opp som nye parter i egne punkt

Endringer i styrets sammensetning (pkt. 2):

- Norgesmøllene endres til Norgesmøllene AS
- BKLF AS to representanter og en vararepresentant – strykes
- Lantmännen Cerealia AS får én representant med vara - legges til som nytt punkt
- Eksterne – en representant og en vararepresentant som velges fra sponsorgruppen - legges til som nytt punkt

Direktoratet vil anbefale at ordlyden i punkt 2 Styrerepresentasjon vedrørende «Eksterne» endres til «En representant og en vararepresentant som velges på fritt grunnlag blant de som ikke er aksjeeiere» framfor det foreslåtte «fra sponsorgruppen». Begrepet sponsor assosieres med gjenytelser som ikke harmonerer med generisk markedsføring.

- Innskutt setningen «...,slik at fordelingen reflekterer det økonomiske bidraget og styrets øvrige sammensetning.» i fjerde avsnitt i pkt. 2 strykes. Resultatet blir som følger: «Vervene som leder og nestleder går på omgang mellom aktørene, men Norske Felleskjøp SA har lederen i to år og en representant for de øvrige aksjonærer i de to neste år. Nestleder alternerer i omvendt rekkefølge.»

Endringer i finansiering (pkt. 4):

- Avtalepartene forplikter seg til å sørge for selskapets årlige finansiering - beholdes. Resten av punktet vedrørende fordelingsnøkkel strykes.

Siste forslag til endring av aksjonæravtalen er fjerning av fordelingsnøkkelen pkt. 4 Finansiering. Forslaget er ikke i strid med aksjeloven og direktoratet har ingen øvrige merknader til endringen.